

Adam Borzič

Milé čtenářstvo Tvaru,

nalévám si Kakadu, banánovo-rumový likér, který mi letos nadělili k narozeninám moji nejbližší přátelé. Na žluté etiketě čtu, že je to chuť Karibiku v láhvi. Dobře, schválně zkusím, co mi ta zlatohnědá tekutina o něm poví! Hned první doušek je spojením sladkosti, do níž steklo bohaté ovocné slunce, s podivnou, kouřově dřevnatou drsností. Ten souzvuk je oslavou smyslnosti, které se daří zvláště v teplé chudobě. Dalším douškem mi do krve vtéká sladký oheň, ale současně cítím na jazyce noc černou jako láska. Zkusím ještě třetí doušek: Ten je nejpodivnější, chuť invertuje do slané, chuťové pohárky okamžitě rozpoznají mořskou sůl...

O Karibiku slyším od dětství, až se bojím ho skutečně navštívit. Moje maminka dlouho před mým narozením pracovala na Kubě. Kdyby se po osmašedesátém nevrátila zpátky, kdoví, možná jsem dnes mohl být kubánským básníkem. Nestalo se, ale její Kuba, tehdy ještě mladá ve své revoluci, využívající však luxusu stvořeného pro bohaté Američany, se do mě vepsala silně. Temnější část revoluční Kuby, kterou moje mladičká matka nemohla zahlédnout, pro mě navzdory popsal Reinaldo Arenas, o němž Ivan Diviš napsal, že to byl smyslný venkovan, kterého nezkontroloval Fidel Castro ani americký kapitalismus. Každopádně Karibik pro mě byl odmala magickou oblastí, kterou jsem později s gusem poznával i z jeho úchvatné literatury. I ten karibský náboženský synkretismus, v němž se jaksi ornamentálně, jak květiny v džungli, zaplétají africká a indiánská božstva spolu s katolickými světci, mi je důvěrně blízký. Také jsem synkretik – v náboženství i literatuře. A nakonec je tu moře – má dětská láska, která mě spojuje s Karibikem. Neboť Karibik, to je především moře...

Toto mimořádné číslo našeho obtýdeníku je věnováno literatuře Karibiku a celé je na klíč vykouzlila naše kolegyně Svatava Antošová spolu s Martinou Bařinovou, která pro nás uchystala rozhovor s portorickou básnířkou Marou Pastorovou, iniciační esej o Karibiku coby regionu rytmů a studii o jedné pozoruhodné postavě transkaribské sci-fi. V čísle naleznete i antologii anglicky píšících jamajských básnířek v překladu Jana Škroba, několik ukávek ze současných karibských próz a konečně v překladu Petra Zavadila básně kubánského básnického obra Virgilia Piñery. Tato pestrá a opulentní hostina ukávek z karibské literatury o regionu zjevuje mnohé – to krásné, i to bolestné.

Závěrem vás chci ještě upozornit na existenci našeho nového projektu. V prvním vydání podcastu VARTA – o literatuře živé a živější – byl hostem Petr Borkovec. V druhém bude Jan Škrob, který podcasty připravuje, zpovídá Annu Luňákovou. Podcasty naleznete na Spotify, Anchoru a na našem YouTube kanále.

Přeji vám roztančené čtení! ■

189 SLOV O PRÓZE Filip Koryta: Falknov Calling, Druhé město, Brno 2020

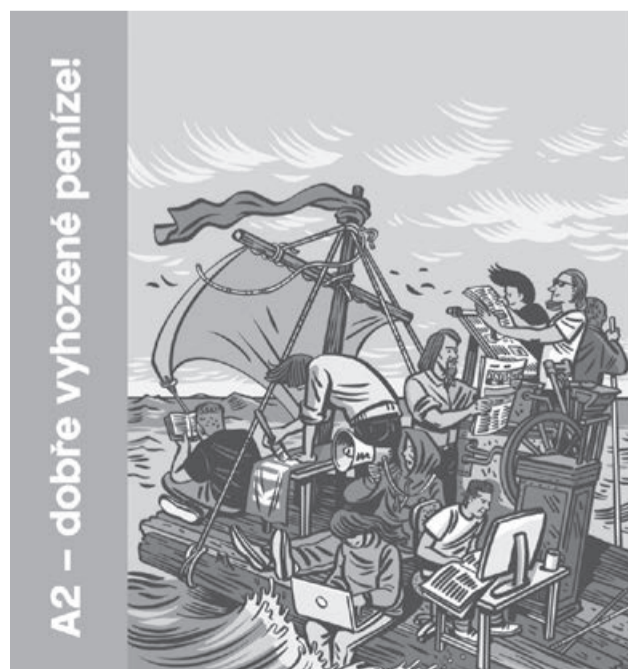
Pavel Janoušek

Knihu Filipa Koryty, třicátníka odchovaného slam poetry, jsem přečetl jako povedený pokus o osobitou výpověď. Jako zajímavou sérii mikropróz, které skládají mozaiku vzpomínek a rodinných legend a jsou tak schopné působivě reprezentovat autorovu stylizaci vlastního dětství a dospívání. Prostřednictvím anekdoticky pojatých – zhruba desetiřádkových – minipříběhů a miniúvah se totiž Koryta vrací ke kořenům a zpřítomňuje si rodiče a příbuzné, kamarády, první lásky, školu... a trochu také atmosféru města Sokolov, jehož historické jméno v titulu knihy tento návrat do minulosti zastřešuje.

Slovo „Calling“ pak signalizuje autorovu příslušnost ke generaci, pro kterou je anglická image hodně cool, ale také jeho ambici dát introspekci atraktivní výraz. S jemnou ironií tudíž z životní mnohosti vybírá především motivy sentimentální, bizarní a groteskní, včetně fekálních či genitálních; početné pak jsou především evokace prvních sexuálních nezkoušeností. Cílem je oslovit vrstevníka s obdobnou empirií, ať už odkudkoliv z republiky. Za textem však lze tušit rovněž Korytovu zkušenost s přímým vystupováním před diváky a posluchači, při němž se vyslovovaná slova a věty prostupují s vnímáním fyzické jedinečnosti promlouvajícího.

Nepochybuji, že při autorském čtení mohou Korytovy prozaické perličky působit velmi autenticky, nicméně jako kniha asi zapadnou v šumu literární produkce. ■

inzerce

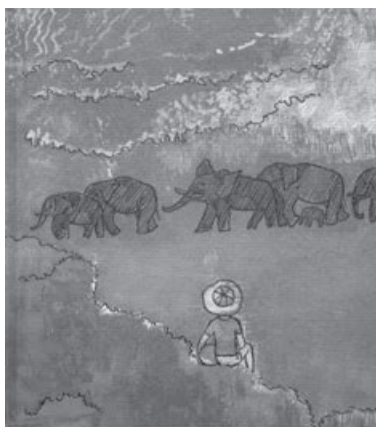
A2 – dobře vyhozené peníze!

Předplaťte A2 kulturní čtrnáctideník kamarádovi, který má hluboko do kapsy, své oblíbené instituci nebo třeba mámě, protože jí máte stejně nejradši, za nedotovanou cenu.

Roční Férové předplatné A2 za 1471 Kč objednávejte na adrese

distribuce@advojka.cz

Falunská uzenka

Kluk s míčem
Daisy Mrázková
Baobab

Milí labužníci, mám tu pro vás vsutku luxusní páreček. Masíčko je nadmíru chutné a střívkno je doslova dárkovým balením. Přichází k nám ze dvou vyhlášených řeznických dílen, které dokážou hodujícího až téměř přivést k slzám jazykové slasti. Nebudu vás již déle napínat. Na konci února vyšla další z řady famózních reedicí autorských knih Daisy Mrázkové. Smekám před nakladatelstvím Baobab a grafickým kouzlením Juraje Horvátha. *Kluk s míčem* poprvé spatřil světlo světa v roce 1978 a patří k mým nejoblíbenějším. Poetika dětského světa se vznáší na křídlech Květozoba Diamantového a cukruje čtenářovu mysl příběhy krásnými a jemnými jako pavučinky babího léta. A i přes jejich zdánlivou křehkost a pomíjivost cítíme, že jsou pevné a silné, do myslí se vrývající, připomínající snad dávno ztracené dětství, snad znovu nalézané dětství, které nám do života přináší potomci. Krása tří sklíček, která má Pepík schovaná pod kůrou na hrušce v zahradě: „Růžové, žluté, tmavozelené. Když nemám co dělat, vylezu si nahoru a dívám se skrz ně a vidím celý svět veselý nebo celý svět zajímavý nebo celý svět jako před bouřkou.“ Fantazie při výrobě letadla, s nímž se dá létat „... až do večere a potom každý den“ a které se nelíbí jen sestře Haně, protože ta se do něj nevejde. Drama, když Pepík zapomene svůj míč Trofinu v parku, jeho úprk k lavičce následujícího rána a exploze nepopsatelného štěstí, když žlutý míč mezi keři opravdu objeví. To všechno zní zdánlivě banálně a obyčejně, stokrát zažité a zapomenutelné. Ale tak to může vnímat jen dospělý, který zapomněl, jaké to je být dítětem. Dospělý, který by se měl začít do Daisy Mrázkové a zase, po letech, zažít tu intenzitu strachu a štěstí, to vzednutí citů, jehož už velmi, velmi dlouho nebyl mocen.

Polskou autorku Olgu Tokarczukovou nám dává mlsat luxusní uzenářství, brněnský Host. A nezaváhala ani s její unikátní obrazovou knihou *Ztracená duše*, kterou umně ilustrovala Joanna Concejová a výborně přeložila Barbora Doležalová. „Kdyby se na nás někdo podíval z výšky, spatřil by svět plný úspěšných, zpočtených a unavených lidí a jejich zpožděných, ztracených duší, které svým majitelům nestačí.“ Je to příběh o spěchu a o tom, jak pro samu překotnost často zapomínáme na to nejdůležitější, na svou duši, na tu hlubokou studnu sebe sama, z níž dokážeme získat živou vodu, jen pokud přestaneme rumpálem točit tak zběsile. Jediné, co nám pomůže, je zpomalit, zakopat na zahradě cestovní kufr, ten symbol shonu a pomíjivosti, a nechat z něj vyrůst velké dýně. Mě *Ztracená duše* ohromila, ale slyšela jsem i takové názory, jestli to není jaksi „málo“ na nositelku Nobelovy ceny... Jen jsem si v duchu pomyslela: „Čteš to moc rychle, kotě.“ ■

inzerce

host
literární
měsíčník

* 5

Jon Fosse: Drama je prodloužená báseň

Téma básník a beatnik Lawrence Ferlinghetti	Umění a společnost Angažované romány Michala Viewegha	Reportáž Vratislava Maňáka z Brém
---	---	---

casopishost.cz